

Vážení priatelia, v tomto týždni Svätý Otec naplno prehovoril k Európe. Jeho dva príhovory v Štrasburgu mali ostrosť i dialogickú ústretovosť. Sú rekordne dlhé, ale naozaj stoja za prečítanie. Hovoria o koreňoch Európy, na ktoré potrebuje byť napojený kmeň s korunou predstavujúcou vyše pol miliardy ľudí. Ak symbolický topol Európy, ktorý vyrástol vysoko do výšky, nie je živý miazgou pravdy, začína vnútorne odumierať. Takto sa aj samotné ľudské práva môžu zvrhnúť na niečo, čoho výsledkom bude deštrukcia. Úloha európskych politikov je podľa pápeža naozaj významná: udržať pri živote demokraciu. Svätý Otec svoje poslanstvo Európe charakterizoval takto: „nádej a povzbudenie“.

Jozef Bartkovjak SJ

Pápež František navštívil Európsky parlament a Radu Európy

Pápež František absolvoval 25. novembra svoju 5. apoštolskú cestu, v rámci ktorej sa prihovril **Európskemu parlamentu** a **Rade Európy** v Štrasburgu. Počas bleskovej cesty priniesol poslanstvo nádeje a povzbudení, no položil i vážne otázky nútiace k zamyšleniu nielen zástupcov v európskych orgánoch, ale aj všetkých obyvateľov Európy.

Pápež upozornil na kľúčovú otázku rešpektovania transcendentného rozmeru ľudskej osoby a úcty k životu, na správne chápanie ľudských práv, v ktorom sa ľudská sloboda spája so zodpovednosťou, a načrtnol tiež východiská z vážnych ohrození kontinentu, ktorý

je zostarnutý, hodnotovo sa vyprázdňuje a stáca odvahu byť protagonistom budúcnosti. Hovoril o problematike rodiny, práce, prisťahovalectva, ekológie i o ďalších témach. Pred poslancami Európskej únie vyslovil vážne slová o potrebe udržať pri živote demokraciu. Jasne poukázal na korene Európy a dvetisícročnú prítomnosť kresťanstva, ktoré naďalej ponúka svoj aktívny príspevok pre budúcnosť kontinentu. Na apoštolskú cestu venovanú Európe ako celku sa Svätý Otec v duchu vydal už v jej predvečer, keď v pondelok ešte pred súmrakom navštívil Baziliku Santa Maria Maggiore. Pred milostivý obraz Panny Márie položil kyticu ruží v európskych farbách žltej a modrej a vyprosoval Božie požehnanie pre svoju návštevu európskych inštitúcií. V utorok 25. novembra pápež František ráno krátko po 8. hodine odletel z rímskeho medzinárodného letiska Fiumicino. Počas letu, ako je zvykom, telegramom pozdravil prezidentov krajín, ktorých vzdušným priestorom prechádzal: Talianska, Švajčiarska a Francúzska. Tesne po 10. hodine lietadlo so Svätým Ocom pristálo na medzinárodnom letisku Štrasbug-Entzheim. Na palubu lietadla ako prvý vystúpil apoštolský nuncius vo Francúzsku Mons. Luigi Ventura. Pod schodíkmi z lietadla Svätého Otca privítali podpredsedovia Európskeho parlamentu, francúzsky štátny sekretár pre európske záležitosti, primátor Štrasburgu a prefekt Regiónu Alsasko - Dolné Porýnie, spolu s viacerými cirkevnými predstaviteľmi. VIAC

Odpovede Svätého Otca novinárom pri spiatočnom lete zo Štrasburgu

Ako sa už stáva tradíciou apoštolských ciest pápeža Františka, aj 25. novembra pri spiatočnom lete zo Štrasburgu do Ríma poskytol novinárom priestor pre ich otázky.

Francúzsky novinár sa odvolal na slová Svätého Otca pred Európskym parlamentom o potrebe vyhnúť sa tomu, aby skutočná expresívna sila národov ustúpila pred tlakom multinacionálnych mocností. Položil otázku, či táto myšlienka korešpondujúca so

sociálnodemokratickým cítením neznamena, že pápež František by mohol byť označený za „sociálnodemokratického pápeža“. Svätý Otec s pobavením odpovedal: „*Toto je redukcionizmus! V ňom sa cítim ako v zbierke hmyzu: „tento je hmyzom sociálnodemokratickým...“ Nie, povedal by som, že nie: neviem, či je nejaký pápež sociálnym demokratom a či nie... Netrúfam si kvalifikovať sa na jednu, či druhú stranu. Dovolím si povedať, že toto pochádza z evanjelia: toto je posolstvo evanjelia, prijaté sociálnou náukou Cirkvi. V tomto konkrétnom prípade, či v iných záležitostiach – sociálnych či politických – ktoré som povedal, nikdy som sa neoddelil od sociálnej náuky Cirkvi. Sociálna náuka Cirkvi pochádza z evanjelia a z kresťanskej tradície. Toto, čo som povedal – identita a národy – je evanjeliovou hodnotou, nie je tak? Hovorím to v tomto zmysle. No rozsmial si ma, vďaka!*“

VIAC

Nedeľa Krista Kráľa priniesla Cirkvi šesť nových svätých

V nedeľu Krista Kráľa 23. novembra predsedal Svätý Otec František eucharistickému sláveniu na Námestí sv. Petra, pri ktorom kanonizoval šesť nových svätých. Medzi veriacim ľuďom boli výrazne prítomní pútnici z Indie, vlasti dvoch nových svätých, a tiež z regiónov Talianska, odkiaľ pochádzali ďalší štyria.

Po vzývaní Ducha Svätého spevom *Veni Creator Spiritus* kardinál Angelo Amato ako prefekt Kongregácie pre kauzy svätých predniesol tzv. *Petitio*, žiadosť o ich zapísanie do zoznamu svätých, a predstavil

stručne ich životné osudy. Latinská kanonizačná formula zaznela po speve litánií. Svätý Otec tak slávnostným výrokom vyhlásil za svätých biskupa Giovanniho Antonia Farinu, karmelitánskeho kňaza Kuriakose Eliasa Chavaru od Svätej rodiny, františkánskeho kňaza Ľudovíta z Casorie, brata Nicolu da Longobardiho z rehole minimov,

indickú karmelitánku sestru Eufráziu od Božského Srdca a brata Amata Ronconiho z tretieho rádu sv. Františka. V homílii sa Svätý Otec zameral na význam Kristovho kráľovského titulu, ktorý spočíva v jeho úlohe Dobrého pastiera a v poslušnom naplnení Božieho plánu záchranu človeka.

VIAC

Stredajšia generálna audiencia: Cirkev – pútnička do nebeského kráľovstva

Na upršanom Námestí sv. Petra v stredu 26. novembra Svätý Otec prijal pútnikov z celého sveta na generálnej audiencii. Pokračoval v cykle katechéz o Cirkvi s témou: **Cirkev – pútnička na ceste do nebeského kráľovstva**. Pápež veriacich poprosil o modlitbu počas svojej blížiacej sa apoštolskej cesty do Turecka 28. - 30. novembra.

V úvode audiencie zazneli slová z Listu sv. Pavla Rimanom (8,19-21). Svätý Otec potom v katechéze hovoril o celi, ku ktorému smeruje Cirkev a celé stvorenstvo: „*Toto je cieľ, ku*

ktorému mieri Cirkev, ako hovorí Biblia: je ním «nový Jeruzalem», «raj». Viac než o miesto ide o «stav» duše, v ktorom budú naše najhlbšie očakávania nadmieru naplnené a naše bytie, ako stvorenia a ako Božích detí, dosiahne plnú zrelosť.“ Pápež František v závere audiencie pripomenul blížiaci sa Advent a veriacich tiež vyzval k modlitbovej podpore svojej nastávajúcej apoštolskej cesty do Turecka: „Ako viete, od piatka do nedele sa vydám na apoštolskú cestu do Turecka. Všetkých pozývam modliť sa za to, aby táto návšteva Petra u svojho brata Ondreja priniesla ovocie pokoja, úprimného dialógu medzi náboženstvami a svornosť v tureckom národe.“ Na audiencii sa zúčastnili aj slovenskí pútnici z farnosti Mútne. VIAC

Pápež František navštívil FAO: „Dôstojnosť, nie almužna“

Boj proti hladu a podvýžive je „požiadavkou ľudskej dôstojnosti, nie almužny“ – zdôraznil pápež František 20. novembra pri návšteve rímskeho sídla Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo FAO. V **príhovore** pred plénom 2. medzinárodnej konferencie o výžive upozornil na súvis riešenia problémov výživy a hladu s potrebou budovania bratstva a solidárnosti.

Pod hlad vo svete sa podľa jeho slov podpisujú nedobré vzťahy medzi štátmi, absolutizácia ziskov a degradovanie potravín na úroveň tovarov podliehajúcich trhovej špekulácii. Ako povedal, prvoradý záujem v oblasti produkcie, distribúcie a prístupu k potravinám musí byť venovaný samotnej ľudskej osobe.

„Rozvojové plány a práca medzinárodných organizácií majú mať na zreteli fundamentálne práva ľudskej osoby,“ pričom v tomto prípade ide o osobu, ktorá hladuje. Pápež František pripomenul aj slová sv. Jána Pavla II. o „paradoxe nadbytku“, ktoré vyslovil pri otvorení prvej konferencie FAO o výžive v roku 1992: Je tu síce dostatok potravín pre všetkých, no nie všetci sa môžu najesť, a pritom na druhej strane

sme svedkami plytvania a vyhadzovania jedla. „Tento paradox je žiaľ naďalej aktuálny“, skonštatoval pápež František. Za nevyčerpatelný zdroj inšpirácie v tejto súvislosti označil „prirodzený zákon, vpísaný do srdca človeka, ktorý hovorí jazykom, ktorý všetci môžu porozumieť: láska, spravodlivosť, pokoj, čo sú proky neoddeliteľné jeden od druhého.“ VIAC

Svätý Otec hovoril s vedúcimi dikastérií o návrhoch reformy Rímskej kúrie

Počas pondelkového dopoludnia sa vo Vatikáne konalo stretnutie pápeža Františka s vedúcimi predstaviteľmi dikastérií Rímskej kúrie. Cieľom trojhodinového zasadnutia bolo prediskutovať návrhy reformy Rímskej kúrie, ktorými sa zaoberá príslušná deväťčlenná rada kardinálov, skrátene označovaná ako „C9“. V úvode biskup Marcello Semeraro, ktorý je sekretárom Rady C9, krátko predstavil jednotlivé témy vypracované radou. Všetci prítomní vzápätí vyjadrili svoje názory v danej veci, ktoré budú zohľadnené pri ďalšej práci Rady C9, ktorá sa najbližšie stretne v dňoch 9.- 11. decembra.

Lineamenta budúročnej synody budú rozoslané už začiatkom decembra

Vo Vatikáne sa 18. a 19. novembra zišla Riadna rada synody biskupov. V prvý deň zasadnutie viedol osobne pápež František. Cieľom bolo zhodnotiť uplynulé III. mimoriadne generálne zhromaždenie Synody biskupov (5. - 19. októbra 2014) a venovať sa príprave budúročného XIV. riadneho generálneho zhromaždenia synody.

Hlavná časť dvojdňovej práce bola venovaná príprave dokumentu *Lineamenta* pre nastávajúce riadne zhromaždenie na tému: „Povolanie a misia rodiny v Cirkvi a v súčasnom svete“, plánované na 4. - 25. októbra 2015. Dokument bude začiatkom decembra rozposlaný jednotlivým biskupským konferenciám, aby tak na základe ich odpovedí mohlo byť ešte pred začiatkom leta 2015 vypracované *Instrumentum laboris*. VIAC

Svätý Otec sa stretol s účastníkmi medzinárodnej konferencie o autizme

Stretnutím s pápežom Františkom vyvrcholila v sobotu 22. novembra medzinárodná konferencia vo Vatikáne, organizovaná Pápežskou radou pre pastoráciu v zdravotníctve. Jej 29. ročník bol zameraný na „posilňovanie a oživovanie nádeje u ľudí s poruchami autistického spektra, u ich rodinných príslušníkov a u všetkých tých, ktorí sa o nich starajú“.

Medzi účastníkmi konferencie bol aj pomocný prešovský biskup **Mons. Milan Lach SJ**, predseda Bioetickej subkomisie a zodpovedný v rámci KBS za pastoráciu v zdravotníctve. Svätý Otec vo svojom príhovore v Aule Pavla VI. k približne päťtisíc účastníkom audienencie označil tieto poruchy za „jednu z foriem krehkosti, postihujúcich mnoho detí a v dôsledku toho aj ich rodiny“. Ako povedal, „predstavujú jednu z tých oblastí, ktoré sa dožadujú priamej zodpovednosti vlád a inštitúcií, samozrejme nevynechajúc kresťanské komunity“: „Je nevyhnutné úsilie všetkých o podporovanie prijímania, stretávania, solidarity, v konkrétnej činnosti podpory a oživovania novej nádeje, prispievajúc tak k prelomeniu izolácie a v mnohých prípadoch aj verejnej škvrny, ktoré zaťažujú ľudí s poruchami autistického spektra, ako aj ich rodiny. Ide o sprevádžanie nie anonymné a neosobné, ale také, ktoré znamená v prvom rade načúvanie hlbokým potrebám, ktoré vyplývajú z podstaty ochorenia, ktoré je často náročné nielen diagnostikovať, ale – najmä pre rodiny – prijať bez hanby alebo uľahovania sa do samoty. Je to kríž. Pre pomoc ľuďom postihnutým poruchami autistického spektra je potrebné vytvoriť v danom prostredí sieť pomoci kompletných a prístupných služieb, ktorá bude okrem rodičov zahŕňať starých rodičov, priateľov, terapeutov, pedagógov a pastoračných pracovníkov.“ VIAC

(Z výstavy mladého umelca s utizmom, ktorý sa zúčastnil na konferencii vo Vatikáne)

Pápež pozdravil účastníkov Tretieho svetového kongresu cirkevných hnutí
Udržujte sviežosť charizmy, rešpektujte slobodu ľudí a vždy sa usilujte o spoločenstvo – to sú tri piliere, na ktoré pápež František poukázal v sobotnom príhovore asi 350 účastníkom svetového kongresu cirkevných hnutí a nových spoločenstiev.

Na pozvanie Pápežskej rady pre laikov zúčastnení delegáti počas trojdňového stretnutia od 20. do 22. novembra uvažovali nad témou „Radosť z evanjelia, misionárska radosť“, inšpirovanou apoštolskou exhortáciou *Evangelii gaudium*. Kongres sa konal v Pápežskom medzinárodnom kolégiu *Maria Mater Ecclesiae*. Pri predchádzajúcich kongresoch, ktoré sa konali v rokoch 1998 a 2006, sa so zástupcami hnutí podobne stretli pápeži Ján Pavol II. a Benedikt XVI. Ako povedal Svätý Otec pri sobotnej audiencii, konverzia a poslanie sú dva ústredné a úzko prepojené prvky. Zdôraznil, že hnutia a nové spoločenstvá sú vo fáze cirkevného dozrievania, ktoré si vyžaduje priebežnú konverziu... VIAC

Migranti ako partneri pri budovaní bohatšej identity spoločnosti

Svätý Otec v piatok 21. novembra prijal približne 300 účastníkov VII. svetového kongresu o pastorácii migrantov. Kongres s témou „*Spolupráca a rozvoj v pastorácii migrantov*“ sa začal 17. novembra v priestoroch Pápežskej univerzity *Urbaniana*.

K problematike migrantov má podľa slov pápeža Františka Cirkev čo povedať: „*Kresťanské spoločenstvo sa neustále usiluje prijímať migrantov a deliť sa s nimi o Božie dary, osobitne o dar viery. Uskutočňuje evanjelizačné projekty a projekty sprevádzania migrantov počas celej ich cesty - počínajúc v ich pôvodnej krajine, cez krajiny tranzitu, až po prijímajúcu krajinu - pričom osobitnú pozornosť venuje ich duchovným potrebám, a to prostredníctvom katechéz, liturgie, ako aj prostredníctvom slávenia sviatostí.*“ Migranti často zakúšajú sklamanie, ťažkosti, samotu a vylúčenie, nachádzajú sa v strede procesu medzi vykorenением a integráciou. VIAC

Videoposolstvo pápeža k Festivalu sociálnej náuky Cirkvi

„*Peniaze samy o sebe nevytvárajú rozvoj, na tvorbu rozvoja treba ľudí, ktorí majú odvahu chopiť sa iniciatívy.*“ To je myšlienka z videoposolstva Svätého Otca účastníkom 4. ročníka Festivalu sociálnej náuky Cirkvi, ktorý sa začal 20. novembra v talianskej Verone a vyvrcholil v nedeľu 23. novembra.

Pápež František sa v posolstve zamýšľa nad témou festivalu: „*Ponad miesta, doprostred času*“. Poukazuje na pokušenie, ktorému nás vystavuje súčasná ekonomická kríza: „*Situácia sociálnej a ekonomickej krízy, v ktorej sa nachádzame, nás môže vystrašiť, dezorientovať, či priviesť k myšlienke, že je natoľko ťažké dospieť k uzáveru, že nie sme schopní urobiť vôbec nič. Veľkým pokušením je zastaviť sa pri liečení vlastných rán a nájsť v tomto isté ospravedlnenie toho, že nepočúvame výkriky chudobných a utrpenie toho, kto prišiel o dôstojnosť prinášať domov chlieb, lebo prišiel o prácu. A tí, čo sa snažia jedine o liečenie vlastných rán, nakoniec skončia tak, že si nasadia masku. Toto je pasca.*“ VIAC

Pápež František k 50. výročiu dekrétu o ekumenizme *Unitatis redintegratio*

Vo štvrtok 20. novembra sa Svätý Otec v Dome sv. Marty krátko stretol s účastníkmi plenárneho zhromaždenia Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov, pričom im odovzdal svoje myšlienky vo forme listu.

Program zasadnutia dikastéria, ktoré sa konalo od 18. do 21. novembra, sa sústreďoval na oslavy 50. výročia promulgácie dekrétu Druhého vatikánskeho koncilu o ekumenizme *Unitatis Redintegratio* z 21. novembra 1964. Svätý Otec vo svojom liste poukazuje na dôvody k radosti z toho, že učenie koncilu bolo všeobecne prijaté, a vymenúva dosiahnuté kroky k zjednoteniu: „V týchto rokoch, na základe teologickej motivácie zakorenenej v Písme a tradícii Cirkvi, sa zmenil postoj katolíkov voči kresťanom iných cirkví...“ **VIAC**

Taliansky prezident Giorgio Napolitano navštívil pápeža Františka

Svätý Otec František prijal v piatok 21. novembra v Dome sv. Marty vo Vatikáne súkromnú návštevu prezidenta Talianskej republiky Giorgia Napolitana. Ako informoval hovorca Svätej stolice P. Federico Lombardi, táto návšteva výhradne súkromného charakteru sa uskutočnila v podvečerných hodinách, trvala vyše hodiny a niesla sa v atmosfére veľkej srdečnosti. Stretnutie sa uskutočnilo rok po oficiálnej návšteve pápeža Františka u talianskeho prezidenta 14. novembra 2013 v jeho sídle na rímskom Kvirináli. 89-ročný prezident Napolitano naposledy navštívil pápeža Františka vo Vatikáne 8. júna 2013 (na zábere), krátko po svojom znovuzvolení do úradu prezidenta, ktorý zastáva od roku 2006.

Z homílií ranných svätých omší v Dome sv. Marty vo Vatikáne

Ježiš plače aj dnes, keď sa dvere nášho srdca, srdca pastierov či Cirkvi uzatvárajú pred jeho prekvapeniami a nespoznávajú tak toho, ktorý prináša pokoj. To je nosná myšlienka homílie pápeža Františka zo štvrtka **20. novembra**. V piatok **21. novembra**, keď Cirkev slávila spomienku Obetovania Panny Márie, Svätý Otec pripomenul, že kostoly sa nikdy nemajú stávať miestami obchodu, Ježišovo vykúpenie je vždy nezištné. A v pondelok **24. novembra** sa zamerával na myšlienku, že keď je Cirkev pokorná a chudobná, vtedy je verná Kristovi. V opačnom prípade je pokúšaná žiariť vlastným svetlom namiesto toho, aby svetu dávala svetlo, ktoré je Božie.

Listy z Vatikánu vydáva Slovenská redakcia VR; vychádzajú spravidla v stredu

Frekvencie slovenského vysielania VR

Rádio LUMEN: denná 15-minútovka o 20.15, v rannej repríze o 5.15

RTVS: týždenná 10-minútovka na Rádiu Regina v nedeľu o 5.00, v repríze o 18.15

Naživo FM 93,3 MHz v Ríme a okolí denne o 19.45, v rannej repríze o 9.20

Počúvanie cez internet: sk.radiovaticana.va, www.tkkbs.sk, www.lumen.sk

Spravodajský servis: Newsletter - odoberanie sa prihlasuje cez webovú stránku

Kontakt: slovak@vatiradio.va,

Radio Vaticana, Programma Slovacco, Piazza Pia 3, 00120 Città del Vaticano

Spravodajstvo VR na Facebooku na profilovej stránke

Vatikánsky rozhlas – slovenská redakcia

Bankový účet: UniCredit Bank, Slovenská rodina Vatikánskeho rozhlasu, 6627995002/1111

Spracovala sr. Jaroslava Kochjarová CJ